

ЄС допомагає збереженню екології Чорного моря

Покращення екологічного стану Чорного моря – обов'язок нашої країни в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Щоб визначити головні проблеми Чорного моря і надати рекомендації щодо їх вирішення, співробітники Українського наукового центру екології моря (м. Одеса) проводять дослідження в рамках проекту ЄС «Удосконалення екологічного моніторингу в Чорному морі» (EMBLAS).

На початкову фазу проекту Євросоюз виділив 3 млн євро. Вона стала першим в історії незалежної України морським екологічним дослідженням.

Вчені з'ясували, що Чорне море є одним із найбільш забруднених у Європі. Головна причина – пластикове сміття та стічні води, що потрапляють у море з Дністра, Дунаю та Дніпро-Бузького лиману.

У рамках перших двох фаз проекту (EMBLAS I та EMBLAS II), що тривали з 2013-го по 2018 рік, науковці, зокрема, дослідили, наскільки забруднене Чорне море, чи здатне воно самоочищатися, яка є ситуація з популяцією дельфінів та стан унікального філофорного поля Зернова (найбільша природоохоронна територія в Чорному морі).

Директор Українського наукового центру екології моря Віктор Коморін зазначив:

— Ці морські експедиції були унікальними. До цього ніколи ніхто не аналізував стан Чорного моря, застосовуючи сучасні методи, комплексний підхід та за всіма показниками (так званими дескрипторами), які є в Рамковій Директиві ЄС про Морську стратегію. Ми отримали унікальні дані. Це, в свою чергу, тепер допомагає побудувати систему управління якістю морського середовища на міжнародному рівні.

Нині Євросоюз фінансує третю фазу проекту EMBLAS-Plus вартістю 1 млн 600 тисяч євро.

Проект триватиме до 2020-го року й завершиться розробкою плану дій із порятунку Чорного моря, тобто ухваленням Морської стратегії України.

Експертка зі зв'язків з громадськістю проекту EMBLAS Олена Марушевська зазначила:

— У Чорного моря багато проблем. Проект «EMBLAS-Plus» покликаний визначити, які з них пріоритетні й розробити відповідні заходи, щоб ці питання вирішити. Йдеться про Морську стратегію України, яку неможливо розробити без еко-моніторингу. В Україні, на жаль, немає, ні грошей на дослідження такого масштабу, ні сучасних лабораторій, де би можна було проаналізувати всі ті зразки, які ми відбираємо.

За словами експертки, проект складається з двох компонентів: фінансового, щоб підтримати Україну в цих дослідженнях, і наукового. Спеціалісти отримують від колег з Європейського Союзу новітні знання, методики, обладнання. Українські екологи вчаться, як правильно проводити моніторинг, відбирають зразки спільно з науковцями ЄС і відправляють їх у європейські лабораторії. Окрім того, завдяки проекту EMBLAS можна впроваджувати маломасштабні практичні заходи. Йдеться, наприклад, про «вигрібання» сміттєвих плям, що утворилися в морі; про заходи з попередження потрапляння дельфінів у браконьєрські сітки і т.д. Це ті заходи, що допомагають морю вже сьогодні почувати себе трохи краще.

Наприклад, щоб до порятунку Чорного моря від пластику приєдналася громадськість, у рамках проекту EMBLAS Plus проводять Всеукраїнську акцію «Врятуємо море разом!», що триватиме до 15 травня 2019 року. Учні трьох шкіл Миколаївської області вже приєдналися до команди Пластикожуя Оззі й допомагають збирати для нього «їжу» – відсортований пластик. Як стати учасником акції, можна дізнатися в групі [«Фани Чорного моря»](#) у Фейсбукці.

Окрім того, екологи розробили мобільний додаток «Black Sea SaveBook» («Чорноморська книга спасіння») та моніторингову програму «Екологічні вартові Чорного моря».

Старший науковий співробітник Інституту морської біології Михайло Сон розповів:

— Екологічні вартові – це, наприклад, водорості або молюски, завдяки яким можна визначати стан прибережної частини моря. Є види водоростей, які багато років формували біотопи в Північно-Західному Причорномор'ї, на скелястих берегах біля Одеси. Зараз вони практично зникли в цьому регіоні. Це пов'язано з тим, що погіршилася якість води в зв'язку з забрудненням важкими металами, збільшилася кількість каналізаційних стоків. Тобто відсутність певних видів свідчить, що вода забруднена. І, навпаки, їхня присутність сигналізує, що ситуація покращилася. Незважаючи на те, що за останнє десятиліття спостерігали певні ознаки поліпшення стану Чорного моря, його унікальні акваторії та узбережжя досі знаходяться під серйозною загрозою. Нині наше море має низький потенціал самовідновлення.

Отож, якщо завантажити на смартфон системи ANDROID мобільний додаток «Black Sea SaveBook» та увійти в нього, можна стати учасником програми моніторингу. Якщо знайдете «екологічних вартових», сфотографуйте їх. Отримані дані матимуть геоінформаційну прив'язку й науковці зможуть їх використати як додаткове джерело інформації про стан Чорного моря. Можна також ідентифікувати та позначати дельфінів, птахів, риб. Таким чином, кожен може не лише допомогти екологам, а й виконавши завдяки інструкції всі завдання гри, отримати титул «Янгола-охоронця Чорного моря».

Тетяна Бакоцька

Прес-тур журналістів із 14 областей України до Одеси відбувся 24-25 квітня 2019 року за підтримки представництва Європейського Союзу в Україні.